

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Tůmy, Ph.D. a soudců JUDr. Marie Grygarové a JUDr. Michala Mědíka ve věci

žalobce: **QI investiční společnost, a.s.**,
se sídlem Rybná 682/14, 110 05 Praha 1, IČ 27911497,
zastoupený JUDr. Jiřím Machem, advokátem,
se sídlem Masarykovo náměstí 1/II, 377 01 Jindřichův Hradec,

proti

žalovanému:

[redacted] nar. [redacted]
bytem **[redacted]**,
zastoupenému Mgr. Josefem Smutným, advokátem,
se sídlem tř. Míru 92, 530 02 Pardubice,

o zaplacení 1.604.594,98 Kč s příslušenstvím, o žalobě žalovaného pro zmatečnost proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 31. října 2016, č.j. 27Co 385/2016-89, o odvolání žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 4. dubna 2017, č.j. 27Co 385/2016-160,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se mění tak, že se zrušuje usnesení Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 31. října 2016, č.j. 27Co 385/2016-89.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud prvního stupně zamítl žalobu žalovaného pro zmatečnost (výrok I.) a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 12.449,50 Kč k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci usnesení (výrok II.). Rozhodnutí odůvodnil soud prvního stupně tím, že žaloba žalovaného pro zmatečnost, jež byla žalovaným ve smyslu § 229 odst. 4 o.s.ř. směřována proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání žalovaného proti rozsudku ve věci samé pro vady odvolání, neobsahuje taková tvrzení, jež by zakládala zmatečnostní důvod ve smyslu uvedeného ustanovení.
2. Žalovaný v podání ze dne 19.2.2016 podal tzv. blanketní odvolání proti rozsudku z 6.1.2016 v plném rozsahu, jež neobsahovalo žádné odvolací důvody a odvolací návrh. Přestože žalovaný své odvolání nedoplnil, ač takovéto doplnění ve svém odvolání avizoval, vyzval soud prvního stupně žalovaného, aby odvolání ve lhůtě 15 dnů odůvodnil tak, aby z něho bylo zřejmé, v čem spatřuje nesprávnost soudního rozhodnutí a jak má odvolací soud rozhodnout. Součástí výzvy pak bylo poučení, že pokud odvolání nebude doplněno a bude zaplacen soudní poplatek, soud předloží věc odvolacímu soudu, který může odvolání odmítnout. Soudní poplatek žalovaným zaplacen nebyl, neboť byl od soudních poplatků rozhodnutím soudu prvního stupně v řízení o věci samé osvobozen. Postup soudu prvního stupně v řízení o věci samé tedy nebyl zcela přesný, když výzva obsahuje poučení o možnosti odmítnutí odvolání pro případ úhrady soudního poplatku. To však nezakládá zmatečnostní důvod podle § 229 odst. 4 o.s.ř., neboť žalovanému postupem soudu prvního stupně v řízení o věci samé nebyla odňata možnost realizovat jeho procesní práva či povinnosti. Žalovaný nemohl mít žádné pochybnosti o tom, že jím podané

blanketní odvolání je třeba doplnit, což i sám žalovaný ve svém odvolání vyjádřil, přičemž z výzvy soudu prvního stupně k odstranění vad jeho odvolání plyne také možnost odmítnutí neprojednatelného odvolání. Nesprávně užitý dodatek, že odvolání lze odmítnout jen po úhradě soudního poplatku, na potřebě aktivity žalovaného nic nezměnil.

3. Jako zmatečnostní důvod neshledal soud prvního stupně ani tvrzení žalovaného o tom, že nebylo prokázáno zastoupení žalovaného advokátem Mgr. Josefem Smutným po podání odvolání a tím že mělo dojít k neúčinnému doručení výzvy k odstranění vad odvolání advokátovi. Existence zastoupení žalovaného advokátem však bylo v řízení stvrzeno plnou mocí datovanou dnem 17.2.2016 předloženou společně s žalobou žalovaného pro zmatečnost, proto v době podání předmětného odvolání žalovaného již existovala hmotněprávní dohoda o zastoupení mezi žalovaným a advokátem. Dodatečně předloženou plnou mocí, byť i později datovanou, je původní nedostatek průkazu zastoupení zhojen. Soud prvního stupně v řízení o věci samé proto správně jednal se žalovaným prostřednictvím jeho zástupce, když ostatně tento zástupce podal předmětné odvolání žalovaného proti rozsudku ve věci samé a požádal za žalovaného o osvobození od soudních poplatků. Soud prvního stupně v tomto směru uzavřel, že ne každá vada řízení musí nutně vést k existenci zmatečnostní vady a opačný přístup by mohl být vykládán jako zneužití práva, jako prostředek vyhnout se důsledkům vlastního procesního pochybení v podobě nedoplnění odvolání nebo nepředložení průkazu zastoupení.
4. K tvrzení žalovaného o nesprávnosti rozsudku ve věci samé neobsahujícího vyjádření solidarity žalovaného s dalším dlužníkem soud prvního stupně uzavřel, že žalovaný tímto tvrzením napadá nesprávnost jiného rozhodnutí, než proti kterému směřuje jeho zmatečnostní žaloba založená na ustanovení § 229 odst. 4 o.s.ř.
5. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil soud prvního stupně § 142 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s vyhl. č. 177/1996 Sb.
6. Proti tomuto usnesení podal žalovaný v zákonem stanovené lhůtě v souladu s ustanovením § 204 odst. 1 o.s.ř. odvolání, které odůvodnil tím, že soud prvního stupně neposkytl účastníkům žádné povinné poučení, neposkytl prostor pro závěrečné řeči, vydal zcela překvapivé rozhodnutí, když účastníkům zůstal zcela utajen právní náhled soudu na jednotlivé právní argumenty, jednání bylo vedeno zcela formalisticky, nadto zjevně s cílem stihnout opožděně zahájené jednání. Soud prvního stupně nesprávně posoudil právní význam soudních výzev a poučení, dovozoval absurdně údajné povinnosti advokátů k výkladu nesprávných a zákonem nepředvídaných soudních výzev a chyby soudu byly nepochopitelně přičteny k tíži žalovaného. Soud velmi kreativně vykládal i konstantní judikaturu. Žalovaný navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobou pro zmatečnost napadené rozhodnutí zruší.
7. Žalobce se k odvolání žalovaného vyjádřil tak, že nesouhlasil s podaným odvoláním. Žalovaný v odvolání netvrdí dle žalobce žádnou vadu řízení před soudem prvního stupně, která by měla následek nesprávné rozhodnutí. Žalobce má za to, že rozhodnutí soudu prvního stupně není nijak překvapivé. Ztotožnil se též s důvody rozhodnutí soudu prvního stupně, jež jsou na věc přílehavé. Zejména souhlasí s tím, že opačný přístup by znamenal zneužití procesních práv účastníka, který sám nesplnil své procesní povinnosti. Odvolání žalovaného v řízení o věci samé zůstalo nedoplněno po dobu 8 měsíců. Navrhl, aby odvolací soud napadené usnesení potvrdil a přiznal žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení.
8. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení, a to i z důvodů, které nebyly v odvolání výslovně uplatněny (§ 212, § 212a odst. 1, § 205 odst. 2 o.s.ř.), přičemž přihlížel k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 212a odst. 5 o.s.ř.). Poté odvolací soud po projednání věci dospěl k závěru, že odvolání žalovaného je důvodné.
9. Podle § 229 odst. 4 o.s.ř. žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout rovněž pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání nebo kterým bylo zastaveno

odvolací řízení, jakož i pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí odvolání nebo dovolání pro opožděnost.

10. Podle citovaného ustanovení platí, že důvodem žaloby (zmatečností) je v těchto případech skutkově nebo právně chybný, tj. v rozporu se zákonem učiněný závěr o tom, že odvolání muselo být odmítnuto nebo že odvolací řízení muselo být zastaveno. To znamená, že k prokázání takového důvodu zmatečnosti je účastník oprávněn uplatnit v řízení o žalobě pro zmatečnost i takové skutečnosti a důkazy, které mohl uplatnit předtím, než odvolací soud jeho odvolání odmítl nebo odvolací řízení zastavil. Žalobu pro zmatečnost je podle tohoto ustanovení oprávněn podat jen ten z účastníků původního řízení, jehož odvolání bylo odmítnuto nebo o jehož odvolání bylo zastaveno odvolací řízení.
11. Z uvedeného ustanovení tak vyplývá, že ve vztahu k uplatněným zmatečnostním důvodům spočívajícím v nedostatku průkazu zastoupení v odvolacím řízení proti rozsudku ve věci samé a v nesprávném vyjádření spoludlužnické solidarity v tomto rozsudku soud prvního stupně věc posoudil zcela správně, jeho skutková zjištění jsou pro rozhodnutí o projednávané věci úplná a správná a obtož též jeho právní zhodnocení věci. Odvolací soud se proto s důvody uvedenými soudem prvního stupně v této části napadeného rozhodnutí zcela ztotožňuje a pro zjednodušení na ně v plném rozsahu odkazuje.
12. Pro úplnost pak lze k uplatněným odvolacím důvodům v této části uvést, že řízení o žalobě pro zmatečnost není novým řízením o věci samé (o jiném skutku), nýbrž pouze řízením o oprávněném prostředku (byť specifické povahy) proti rozhodnutí vydanému v řízení o věci samé. Jedná se tedy stále o součást (původního) soudního řízení o témže předmětu. Proto doložení průkazu zastoupení v řízení o mimořádném oprávněném nemůže být z procesního hlediska opožděné. Nehledě na to, že neexistovalo-li by v odvolacím řízení proti rozsudku ve věci samé zastoupení žalovaného jako odvolatele, pak odvolatel ve skutečnosti žádné odvolání nepodal, a tudíž odmítnutím jím nepodaného odvolání by žalovaný nemohl být dotčen na svých procesních právech v rozsahu jím tvrzených zmatečnostních důvodů, v důsledku čehož by tak v zásadě ani nemohlo být založeno jeho oprávnění k podání žaloby pro zmatečnost.
13. Ve vztahu k tvrzení, že v rozsudku ve věci samé není řádně vyjádřena spoludlužnická solidarita žalovaného, platí, že tímto tvrzením napadá žalovaný věcnou správnost rozsudku a nemůže se tak jednat o zmatečnostní důvod podle § 229 odst. 4 o.s.ř. proti usnesení o odmítnutí odvolání žalovaného.
14. Rovněž řízení před soudem prvního stupně netrpí tvrzenými vadami, když jednání u soudu prvního stupně řádně proběhlo a byl dán účastníkům dostatečný prostor pro uplatnění jejich procesních práv vzhledem k povaze věci. Nehledě pak na tuto možnost danou před soudem odvolacím. Rozhodnutí soudu prvního stupně není ani rozhodnutím překvapivým, neboť jeho podstatou je pouze právní posouzení žalovaným úplně vyličených rozhodujících skutečností, nikoli závěr o nedostatku žalobních tvrzení či důkazních návrhů pouze z důvodu odlišného (žalovanému neznámého) právního názoru soudu.
15. Na rozdíl od soudu prvního stupně je však odvolací soud názoru, že zmatečnost žalobou napadeného usnesení odvolacího soudu v řízení o věci samé vyplývá z toho, že zde nebyly dány všechny podmínky pro odmítnutí odvolání žalovaného pro vady odvolání podle § 211 ve spojení s § 43 o.s.ř. v důsledku nesprávnosti výzvy k odstranění těchto vad.
16. Z obsahu spisu se podává, že výzva k odstranění vad předmětného odvolání žalovaného usnesením soudu prvního stupně v řízení o věci samé ze dne 23.2.2016, č.j. 105C 14/2015-71, obsahuje především nesprávné poučení o následcích neodstranění vad odvolání ve smyslu § 43 o.s.ř., neboť možnost odmítnutí odvolání je zde nesprávně vázána na zaplacení soudního poplatku, k čemuž navíc v řízení nedošlo. Odvolací soud navíc nepřehlédl, že žalovanému nebyla

ve smyslu citovaného ustanovení stanovena řádně ani lhůta k odstranění vad odvolání, neboť nebyl určen počátek běhu stanovené 15 denní lhůty.

17. Přitom platí, že pro vady, které brání pokračování v řízení, soud může žalobu (či jiný návrh na zahájení řízení, což v tomto smyslu je i odvolání) odmítnout, jen jestliže žalobce byl o tomto následku přesně a určitě poučen (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.10.2002 ve věci sp.zn. 21Cdo 370/2002). V tomto směru je pak nerozhodné, zda účastník byl či nebyl v řízení zastoupen advokátem či jinou osobou nebo vůbec či zda odvolací soud, jenž o odmítnutí odvolání rozhoduje, měl či neměl být subjektivně přesvědčen o tom, že účastníkovi jsou jeho procesní práva a povinnosti dostatečně známy či nikoli. Žalovanému pak lze dát za pravdu i v tom, že vyzval-li soud prvního stupně v řízení o věci samé žalovaného k zaplacení soudního poplatku a rozhodoval-li v důsledku toho o návrhu žalovaného o osvobození od soudních poplatků, mohl v žalovaném vyvolat dojem, že jeho odvolání nakonec za neprojednatelné nepovažuje, když v souvislosti s neprojednatelným odvoláním zásadně není na místě se poplatkovou povinností odvolatele zabývat.
18. Vzhledem k výše uvedenému tak odvolací soud dospěl k závěru, že žalobou napadeným usnesením žalovaný byl (či alespoň objektivně být mohl) zkrácen na svých procesních právech a napadené usnesení trpí zmatečností vadou podle § 229 odst. 4 o.s.ř.
19. Proto odvolací soud na základě shora uvedeného napadené usnesení soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 a § 235e odst. 2 o.s.ř. změnil tak, že žalobou napadené usnesení odvolacího soudu v řízení o věci samé zrušil. Právní názor obsažený v tomto usnesení je pro nové projednání a rozhodnutí věci závazný (§ 235h odst. 2 o.s.ř.).
20. O náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně v řízení o žalobě žalovaného pro zmatečnost a o náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení rozhodne soud, jímž se řízení o věci samé končí (§ 235i odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné, jestliže Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání je nutno podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 6. září 2018

JUDr. Pavel Tůma, Ph.D., v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje

